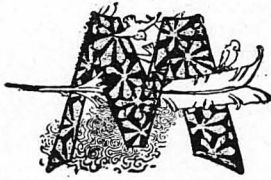

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΖΕΒΑΚΟ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)
ΑΛΙΣΤΑ, ἐξοχότατε, ἀπάντησε ὁ ἀμαξᾶς σπὸν Πανιγαρόλα. Ἔβω ἐντολὴ νὰ τραβήξω πρὸς τὴ Λυὸν καὶ νὰ σᾶς ὀδηγήσω στὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας. Ἀνεβήτε, παρακαλῶ.
Ἐο μαρζήσιος τοποθέτησε τὴν Ἄλιζην μέσα στὸ ἀμαξί, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, κἀθηκε δίπλα στὸν ἀμαξᾶ καὶ πήρε στὰ χέρια του τὰ

λοιριὰ τοῦ ἀλόγου.

— Τὶ διάβολο! σκέφτηκε ὁ ἀμαξᾶς. Τί δούλειά ἔχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος καὶ θρονιάστηκε στὸ πλάι μου; Κι' ἔλειπα, γιατί φοράει ρόσα; Αὐτοὶ εἶν' οἱ νεογυμνοὶ τοῦ περιμένα;

Ἡ νύχτα ἀλιωνόταν γύρω σκοτεινὴ καὶ ἔβρεχε ἀδιάκοπα. Ἀστραπὲς φώτιζαν κἀθε τόσο τὸν οὐρανὸν. Κερανοὶ ξεποτοῦσαν βροντεροί.

Ἐο ἀμαξᾶς ἦταν τρομαγμένος ἀπ' τὴν περιπέτειά του καὶ ψιθύριζε διαρκῶς:

— Ποῦ στὸ διάβολο μὲ πάει αὐτὸς ὁ ἀναθεματισμένος ὁ κολόγερος;

Ἐξάφην τὸ ἀμαξί σταμάτησε. Ἐο ἀμαξᾶς ἔφριξε γύρω του ἕνα βλέμμα καὶ σταυροκοπήθηκε φοβισμένος.

— Τὸ κομητήριο! εἶπε. Θεέ μου, τ' εἶν' αὐτὸ ποῦ μὲ βρήκε!...

Ἐο Πανιγαρόλα, ἀδιαφοροῦντας γιὰ τὴν παρουσία τοῦ ἀμαξᾶ, ἀνοίξε τὴν πόρτα τοῦ ἀμαξιοῦ, σήκωσε τὴν Ἄλιζην στὴν ἀγκυάλιά του καὶ προχώρησε πρὸς τὸ μικρὸ σπιτάκι, στὸ ὁποῖο κατοικοῦσε ὁ νεκροθάφτης καὶ φύλακας τοῦ κομητηρίου.

Τότε μόνον ὁ ἀμαξᾶς ἀντελήφθη, ὅτι ἡ γυναῖκα ποῦ ἔφερε μαζὺ του ὁ μοναχὸς, ἦταν νεκρὴ καὶ κρεμιεῦτηκε ἀπὸ πανικό. Πήδησε λοιπὸν στὸ κἀθισμά του, μᾶστισε τ' ἄλογά του καὶ ἀναχώρησε τρέχοντας, σὺν τὸν ζωνηροῦσαν ἀπὸ πίσω τάγματα δαμιόνων.

— Ποιὸς εἶνε καὶ χτυπάει τέτοια ὄρα; ἀκούστηκε μὴ φωνὴ μὲσ' ἀπ' τὸ σπιτάκι τοῦ φύλακα τοῦ νεκροταφείου.

— Ἄνοιξε γρήγορα! φώναξε ὁ Πανιγαρόλα ἀπ' ἔξω. Ἄνοιξε...
Ἡ πόρτα ἀνοίξε καὶ παρουσιάστηκε στὸ κατώφλι ἕνας γέρος, κρατώντας στὰ χέρια του ἕνα φανάρι.

— Ὁ αἰδεσιμώτατος Πανιγαρόλα! ψιθύρισε ἐκλιπτός ὁ νεκροθάφτης.
— Μὲ γνωρίζετε; ρώτησε ὁ μαρζήσιος.
— Καὶ ποιὸς δὲν οἶσ' γνωρίζει, αἰδεσιμώτατε; Καὶ ποιὸς δὲν ἀκούσε τοὺς λόγους σας;

— Λαμπρά τότε... Ἄφου γνωρίζετε ποιὸς εἶμαι, μαντεύετε ἐπάνω—κάτω τί θὰ κάθετε, ἂν δὲν μὲ ἰτακούσετε...

— Καὶ μπορεῖ ποτὲ ἕνας φτωχὸς νεκροθάφτης, σὺν ἑμένα, νὰ μὴ ἰτακούσῃ στὴν ἐξοχότητά σας;

— Ποῦ καλὰ, Πάρε ἀμέσως τὰ σύνεργά σου καὶ ἀκολούθησε με...
— Πρόκειται λοιπὸν...; ψιθύρισε ὁ γέρος, διατάζοντας καὶ τρέμοντας.

— Νὰ σκάψῃς ἕνα λάκκο! συμπλήρωσε ὁ Πανιγαρόλα. Μὴ ρωτᾷς περισσότερα. Πάρε τὰ σύνεργά σου καὶ ἐμπρός...

Ἐο νεκροθάφτης ἰτακούσε, πήρε τὸ σπαθὶ καὶ τὸ φτυάρι του καὶ προχώρησε στὸ κομητήριο. Ἐο Πανιγαρόλα πῆγαινε πίσω του, κρατώντας τὸ πτώμα τῆς Ἄλιζης καὶ σφιγγόντάς το μὲσ' στὴν ἀγκυάλιά του σὺν ἐραστής τὴν ἀγαπημένην του.

Ἐο νεκροθάφτης προχώρησε κἀποσο ἀκόμα καὶ στάθηκε. Γύρισε τότε σπὸν μοναχὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐδῶ εἶνε τὸ μέρος ἐλεύθερο...
— Ποῦ καλὰ! Σκάψε! τὸν διατάξε ὁ Πανιγαρόλα.

Χρειάστηκε νὰ περᾶσῃ περισσότερο ἀπὸ μὴ ὄρα γιὰ νὰ ἐτοιμασθῇ ἕνας κολὸς τάφος. Σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ὁ Πανιγαρόλα στεκόταν ὄρθιος στὴν ἄκρῃ τοῦ ἀνοιγομένου λάκκου, κρατώντας στὴν ἀγκυάλιά του τὸ πτώμα, ὅμως μὴ μὴ μῆτερα ποῦ ἀποκοίμισε τὸ παιδί τῆς.

Ἐο νεκροθάφτης ἀπόθεσε τὴν Ἄλιζην κάτω καὶ τὴν ἐσκέπασε μὲ τὸ ὄρασος του. Ἐο γέρος νεκροθάφτης τοῦ ἔδειξε τότε τὸ πτώμα καὶ τὸν ρώτησε μὲ φρονιά:

— Τί, θὰ τὴν θάψετε χωρὶς κάσσα;...
— Εἶνε περτυπῆ! ἀποκρίθηκε ὁ Πανιγαρόλα.

Ἐο νεκροθάφτης δὲν τόλμησε νὰ πῇ ἄλλη λέξι. Τοιμάστηκε μόνον νὰ ἐνταφίση τὴ νέα.

— Στάσου! τοῦ φώναξε ὁ Πανιγαρόλα. Δὲν εἶνε καιρὸς ἀκόμα. Ἐο νεκροθάφτης τὸν ἐκώταξε πάλι μὲ μεγαλειετὴ ἀπορία.

— Κάποιος λείπει ἀκόμα, ἐφέλλισε ὁ μοναχὸς.
— Ποιὸς; φώναξε ὁ νεκροθάφτης, ἀνατριχιάζοντας.
— Ἐγώ!

Ἐο γέρος λίγο εἴλειψε νὰ σφραισθῇ κατὰ γῆς σὺν κεραινοπέλητος, μὰ ὁ Πανιγαρόλα τοῦ εἶπε ἐπιτακτικὰ:

— Φύγε τώρα! Θὰ γυρῆς ἐδῶ ὕστερ' ἀπὸ μὴν ὄρα... Καὶ τότε —μὲ ἀκούς;...
— Σᾶς ἀκούω... εἶπε ὁ γέροντας, τρέμοντας σύγχοριος.

— Τότε θὰ σκεπάσῃς τὸν τάφο, ποῦ θὰ κλεινῇ δυὸ πτώματα. Τὸ δικὸ μου καὶ τὸ δικὸ τῆς! Θὰ τὸν σκεπάσῃς, χωρὶς νὰ κιντᾷξῃς τίποτε...

— Μάλιστα!
— Πάρε τὴν αὐτὸ...
Καὶ ἔφριξε στὸ νεκροθάφτη ἕνα βαλάντιο γεμῆτο χουσιὰ νομιματῶν.

— Μὴ τὰ δίνετε γιὰ νὰ μὴν πῶ τίποτε; ρώτησε ὁ γέρος.
Ἐο Πανιγαρόλα τοῦ ἔγνεψε ἀνηχητικὰ.

— Ἄν πῆς, ἐπρόσθεσε, μὴ λέξι ἀπ' ὄσα ἔκαμες καὶ εἶδες ἀποψη, μᾶθε πῶς θὰ κρημισθῆς...
— Γιὰ ποῦ λόγῳ μὲ ἀνταμειβετὴ λοιπὸν, αἰδεσιμώτατε;

— Ἄκουσέ με. Ἴσως αἴρω, ἴσως μετὰ μὴ βδομάδα, ἴσως μετὰ ἕνα μῆνα, δὲν ξέρω καλὰ, θάβῃ ἐδῶ ἕνα παιδάκι μὲ μαύρα μαλλιά, μαύρα μῦτια καὶ ὄρχο πρόσωπο. Θὰ τὸ κἀθῃ ἀπὸ τὸ χέρι. Θὰ τ' ὀδηγήσῃς ἐδῶ σπὸν τάφο. Καὶ θὰ τοῦ πῆς: «Μιζορὸ μου, ἂν γνωρίζῃς τὸν τάφο τῆς μητέρας σου, νὰ τὸς β». Μὲ κατὰλαβες; Θὰ ἐτελέσῃς τὴ διαταγὴν μου;

— Μὲ ὅλη μου τὴν ἐνγαρίστησι.
— Ὁ μικρὸς ὀνομάζεται Ἰάκωβος Κλήμης...
— Ἰάκωβος Κλήμης; Ποῦ καλὰ. Μπορεῖ νὰ γυρῆται ὅποτε θέλει.

— Φύγε λοιπὸν τώρα. Καὶ νὰ γυρῆς ὕστερ' ἀπὸ μὴ ὄρα...
Ἐο γέρος ἀπομακρυνόθηκε, τρέμοντας.

Ἐο Πανιγαρόλα κατέθηκε τότε μαζὺ μὲ τὸ πτώμα τῆς Ἄλιζης μέσα σπὸν τάφο καὶ ἔκαθισθη ἐκεῖ ἐπιτακτικῶς στὴν ἀγαπημένην του. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ, κρατοῦσε στὸ δεξιὸν χέρι ἕνα μαχαίρι γυναικί, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸ μπῆξῃ στὴν καρδιά του, ἂν τὸ δηλητήριον τοῦ διαχτυλιδιοῦ τῆς Ἄλιζης ἐτεβαδύνῃ τὴν ἐνέργειά του καὶ ἀργούσῃ ὁ θάνατος νὰ ῥθῇ.

Κατόπιν ἐρούφηξε τὸ ὑπόλοιπο φαριμάκι, ποῦ εἶχε μείνει μὲσ' στὸ διαχτυλίδι τῆς νέας, πέρασε τὸ χέρι του κάτω ἀπ' τὸ λαμὸ τῆς νεκρῆς καὶ τῆς ἔφριξε ἕνα ἄχρηστο βέλημα, ποῦ δὲν ἐφανερώσωνε οὔτε μίσος, οὔτε ἔρωτα, παρὰ μόνον φιλίη καὶ συμπόνια.

— Ἄντιο, ἀγάπη μου! τῆς ψιθύρισε καὶ ἔκλεισε τὰ μῦτια του.

Στὸ μεταξὺν αὐτὸ, εἶκοσι βήματα πέρα ἀπ' τὸν τάφο, ὁ νεκροθάφτης, κρημιμένος πίσω ἀπὸ ἕνα δέντρο, περιέμενε. Εἶχε περᾶσει μισὴ ὄρα, ἀλλὰ ὁ γέρος φροδὸταν νὰ πληρῶσῃ τὸν τάφο. Κρατεροῦσε νὰ ἔμμερῶσῃ.

Στὴς πρώτες ἀχτίδες τῆς αὐγῆς προχώρησε δευλὰ ὡς τὸ χεῖλος τοῦ κιβουριοῦ καὶ κῦτταξε. Φρεμιστικὸ θέματα παρουσιάστηκε

μεροστά του. Τὰ δυὸ ἀνιχα κομιὰ ἦσαν τὸ ἕνα δίπλα στὸ ἄλλο, μὲ τὴν ζεῖλη κολλημένα, σὺν ν' ἄλλαξαν φιλιά.

Ἐο γέρος, ἀφου ἔκαμε μ' ἐνθάβεια τὸ σταυροῦ του, σκέπασε γρήγορα τὸν τάφο μὲ χῶμα καὶ ἔτσι ἔκρηψε γιὰ πάντα τοὺς δυὸ νεκροὺς μέσα στὴ γῆ...

Ἡ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗ ΑΠΟΠΕΙΡΑ

Ἐντομεταξὺν ἡ γιορτὴς γιὰ τοὺς γάμους τοῦ Ἐρρίκου τῆς Ναβάρας καὶ τῆς Μαργαρίτας ἐξεκολουθοῦσαν στὸ Παρίσι. Οἱ Ὀθωνότοι πετοῦσαν ἀπ' τὴν χαρὰ τους. Ἡ Αἰκατερίνη φαινόταν πρὸς ὅλους περιποιητικῶς.

Στὴς 22 Αὐγούστου, ὁ ναύαρχος Κολινὺ ἐπῆγε ἀπὸ νοορὶς, κατὰ τὴν συνθήειά του, στὸ Λούβρο. Ὅταν ἔφρασε ἐκεῖ, ὁ Κάρολος Θ' εἶχε ἔκρηψε καὶ μιλοῦσε μὲ τοὺς ἀλλοιούς του.

— Σεβαστέ μου ναύαρχε, εἶπε σπὸν ἐπισκεπτή του, ἀπόψε εἶδα στ' ὄνειρό μου, ὅτι μὲ εἶχατε κησῆσι στὸ παιχνίδι τῆς σφαιρας. Φαντασθῆτε τί σημαίνει νὰ κἀτε ἑμένα, τὸν πρῶτο παίχτη τῆς Γαλλίας...

— Καὶ τῆς Ναβάρας! πρόσθεσε χαμογελόντας ὁ Ἐρρίκος. Ὅλοι γνωρίζουν, ὅτι ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Κάρολος εἶνε ἀσύγκρητος

Μωρεδέερ.

στη σφαιροβόλια.

‘Ο Κάρολος τόν ευχαρίστησε μ’ ένα γνέμιο και είπε στον Κοκλή :

—Ναύαρχε, θέλω να ικανοποιηθώ γιά την άποψή σου, έστω και αν μου συνέβη στ’ όνειρό μου. Έμπρός, έλατε να παίξουμε λίγη ώρα.

—‘Αλλά, Μεγαλειότατε, παρατήρησε ο Κοκλή, γνωρίζετε πολύ καλά, ότι δεν ξέρω ούτε πώς να κρατήσω στά χέρια μου τη σφαίρα...

—Τό λέτε στ’ αλήθεια; Τί άτυχός πού είμαι! Κι’ εγώ πού λογάραζα να σάς κηύσω...

Κι’ άμέσως ο Κάρολος έπρόσθεσε :

—Κύριε ναύαρχε, άς αναβάλουμε γιά τό βράδυ τη συζήτάση μας. ‘Από τό φράκελλο πού βαστάτε, υποθέτω ότι θα με ζουράσετε πολύ τώρα. Με συγχωρείτε, υποθέτω, ξ;

Συγχρόνως ο βασιλεύς πήρε μερικούς φίλους του και κατέβηκε στον κήπο. ‘Ο Κοκλή έμεινε μαζί με λίγους ευγενείς...

Τη στιγμή αυτή η Αικατερίνη τών Μεδίκων βγήκε από τά διαμερίσματα του βασιλεύς και, περνώντας άπαρατήρητη, διευθύνθηκε στο βάθος μιάς σοφάς.

Έκει στεκόταν ο Μορεθέρ, ο οποίος μόλις την είδε, κινήθηκε :

—Περμιένω τις διαταγές σας, Μεγαλειότατη...

‘Η Αικατερίνη έριξε ένα πλάγιο βλέμμα στο άρρανετι μέρος, όπου ο Κοκλή συνομιλούσε με τόν διευθυντή του ναυστάθμου, και μουρμούρισε :

—Έμπρός, πηγαίνετε!

‘Ο Μορεθέρ υποκλίθηκε και ρώτησε :

—Και άν άποτύχω;

—Τίποτε δεν έμποδίξει να επανωληθρή τού... πείραμα...

—Λοιπόν, επέμεινε ο άνάνδρος δολοφόνος, είτε σκοτωθεί ο ναύαρχος είτε όχι, οι δυό φιλακομιένοι του Τάμπι θάνα αθύρο στη διάθεσή μου; Γιά τούς Παρνατσιάν μιλώ, Μεγαλειότατη.

—Βέβαια, ύπό τόν όρο να παρενεθώ κι’ εγώ στα βωσανιστήρια.

Και λέγοντας αυτά τά λόγια, η Αικατερίνη μπήκε στο προσεχητήριό της.

‘Ο Κοκλή έτοιμαζόταν τώρα ν’ αναχωρήσει άπ’ τόν Λούβρο κι’ άποχωρετούσε τούς φίλους του.

‘Ο Μορεθέρ τόν παρατήρησε αυτό και θέλησε να τόν προλάβει. Έφηνε λοιπόν πρόχοντας κι’ έφτασε σέ λίγο στο μοναστήρι του ‘Αγίου Γεωργίου.

Στό μοναστήρι αυτό κατοικούσε κάποιος έρσολόμος Βιλιμού, ο οποίος είχε πάει, όπως έλεγαν, πριν από μέρες στην Πικαρδία γιά να επισκεφτή μια γρηνή συγγένισά του. Είχε δώσει μάλιστα μηνιαία άδεια στην υπηρέτιά του κι’ έτσι τόν δικαίωτό του ήταν κατ’άλλειστο.

‘Ο Έδμόνδος Ροστάν.

(Άκολουθεί)

ΑΠΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΕΣ Π Ε Ρ Α

(Τό τελευταίο του ποίημα)

Φύσα, άγεράκι, γλυκά στο πανί μου, γλύστρα, βαρκούλα, στά κρύα νερά, νύχτωσε και με προσμέν’ η καλή μου. Φύσα, άγεράκι, και δός μου φτερά.

Φεύγουν τ’ άστέρια ζευγάρι—ζευγάρι στο ζαφειρένιο βαθύ ούρανο, και νεροπαλό τ’ άσημένιο φεγγάρι από τό μαύρο προβάλλει βουνό.

Σάπιασ’ ο γρύλος, τ’ άηδόνι λουφάζει, μόνο η καλή μου γιά μέν’ άργιωνεί και η καρδιά σιγά με φωνάζει και η ψυχή της γιά μένα πονεί.

Πέτα, βαρκούλα μου, φύσα, άγεράκι, φτάσαμε, φάνηρ’ η άστρογαλιά, φάνηρε, να τα, τ’ άστρο σπατάει και η γλυκειά θα φανή άργαλιά...

ΑΙΓ. ΒΛΑΧΟΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—Μη σέ νοιάζει ποτέ γιά τό πώς ζή ο γειτόνισ σου. Γ ε ρ μ α ν ι κ ή

—‘Η γυναίκα του γείτονά σου είναι πάντα πού άμορφη άπ’ τη δική σου.

‘Ο λ λ α ν δ ι κ ή

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΠΩΣ ΕΓΡΑΦΗΚΕ Ο “ΣΑΝΤΕΚΛΑΙΡ,”

(Άπ’ τó «‘Ημερολόγιο» του Έδμόνδου Ροστάν)

Είνε γνωστό, υποθέτουμε, στους περισσότερους άναγνώστες μας τó με τόν τίτλο «Σαντεκλάιρ» θεατρικό άριστούργημα τού Γάλλου συγγραφέως Έδμόνδου Ροστάν, τó όποιο έσημείωσε καταπληκτική έπιτυχία στά θέατρα της Γαλλίας κι’ όλου τού άλλου κόσμου, παίχθην άκόμα και στην ‘Αθήνα πρό έτών. ‘Ιδού τώρα πώς διηγείται ο ίδιος ο Ροστάν τις περιστάσεις, ύπό τις όποιες ένεπνεύσθη τó έργο του :

«Κατά τó 1901 ή 1902 —δέν θυμώμαι καλά τη χρονολογία— γράφει, βγήκα ένα πρωί κι’ έβανα τόν περιπάτό μου στά περζύορα τού Κιμπό. Καθώς περπατούσα, πέρασα μπρός από ένα χαμηλό και φτωχικό πανδοχείο, όπου κατέφευγαν τη νύχτα οι περστικοί κροτοσέρηδες. Έκει μπροστά ήταν ένα ζοττέτσι και στάθιρα και τó κίτταξο. ‘Υπήρχαν σ’ αυτό διάφορα οικιακά ζώα και πουλιά, κόττες, χήνες, πάπες, παγώνια, κλπ. Στή γωνιά κοιμόταν ένας σάλος. Παρακάτω έκοβε βόλτες ένας γάτος και μια γίδα. Τó θέαμα έν γένει ήταν από τά πιο συνηθισμένα, χωρίς να έχη τίποτε τó έλαστικό.

Παρατηρούσα ώστόσο με ένδιαφέρον τó ζοττέτσι, όταν είδα έξωφα να παρουσιάζεται ένας πετεινός. ‘Ο πετεινός αυτός είχε ύπερήφανο ύφος και έβιοαζε με καταστητή. Στο βλέμμα του δέκρινε κανείς μια έκφραση περιφρονησεως γιά τούς γύρω του και τó κεφάλι του έκανε ρυθμικές κινήσεις, καθώς προχωρούσε με βήμα στραταρχού.

Περπατούσε σαν άνθρωπος πού είχε συνθημισμένο να μονομαχί. Φανόταν σαν κανένας έπιτότης πού έτοιμαζόταν γιά έρωτικές καταστησεις, ίδιος με μονάχη άνάμια σταούς ύπερήφανους του. ‘Αμέσως, μόλις τόν είδα έτσι, μου πέρασε άπ’ τó νού πώς μπορούσα να έμμεταλλεθώ αυτό τó θέμα γιά μιό... κομωδία!

Έβλεπα κιόλας από τόρα διάφορα ζώα να κινούνται κατά τόν ίδιο άκριβώς τρόπο πού έκινούντο και αυτά πού είχα τόρα μπρός στά μάτια μου. Αισθανόμουν ότι μπορούσα να γράψω ένα έργο, τó όποιο να δίνη μια πιστή αναπαράστασι της ζωής των κατοικιδίων ζώων και πουλιών.

Πολλές φορές ως τόρα μετάνομισα, γιαντί δέν είχα πάρει φωτογραφίες από έκεينو τó ζοττέτσι. ‘Εν τούτοις τó φαντάστημα και τó περιέγραφα ίδιο κι’ άπαράλληστο.

Μέσα σέ λίγες μέρες, έλαχο, όπως ήταν στην πραγματικότητα, είχα έτοιμη στο μυαλό μου την ύπόθεσι της κομωδίας.

Δέν είχα όμως άποφασίσει να γράψω τίποτε άκόμα. Πριν άρχισο την έργασια, έπρεπε να είμαι βέβαιος, ότι τó έργο μου θα παρασταθί. Έκάλεσα λοιπόν τόν Κοκλήν, στον όποιο έσκόπενα να αναθέσω τó ρόλο τού πρωταγωνιστού και τού ετα :

—Είσαι διατεθειμένος να περάσης μια όλόκληρη βραδεία χωρίς... πρόσωπο και χωρίς χέρια, σκεπασμένος με... φτερά, χωρίς δηλαδή να είσαι άνθρωπος, αλλά πραγματικός... κόκορας;

‘Η φρισκογονία τού δυστηχημένου τού Κοκλήν άλλαξε άμέσως έκφραση. Στην αρχή με κίτταζε σαν να άναρωπιόταν μήπως είχα τρελλαθεί. Έπειτα όμως, όταν τού έξηγήσα τó σχεδίο μου, έμεινε άπολύτως σύμφωνος μαζί μου. Πήρε μάλιστα τó ζήτημα με τέτοιο ένθουσιασμό, ώστε έφηνε σχεδόν έξαλλος άπ’ τη χαρά.

Βέβαιος πια, ότι τó έργο μου θα είχε έπιτυχία, άρχισα να διαβάω διάφορα μυητορητήματα, σχετικά με τά ζώα, να μελετώ τις συνήθειές των και να παρακολουθώ τη ζωή των.

‘Επί τέλους, κατά τόν ‘Ιανουάριο τού 1904, ή τέσσερες πράξεις τού έργου μου ήταν έτοιμες. Δέν τó έδωσα όμως τόν ίδιο χρόνο γιά παράστασι, άλλ’ άφησα τά χειρόγραφα κλεισμένα στο σιντάρι γιά να... αναπαιθούν και να ύποσπούν άργότερα καμιά τραποπείση που θα μου σχόταν στο νού.

Μου συνέβησαν όμως στο μεταξύ διάφορα άτυχήματα, τά όποια με έμποδίσαν ν’ άρχισο την έπεξεργασια τού έργου μου.

Και έτσι τó τελικό «επίγραμμα» αναβλήθηκε γιά κάμποσον καιρό άκόμα. Τó χειρότερο όμως ήταν ότι άφρόστησε και ο Κοκλήν, ο όποιος ξεψύχησε, σφιγγοντας ως τις τελευταίες στιγμές μέσ’ στα δάχτυλά του τά χειρόγραφα τού ρόλου του στον «Σαντεκλάιρ», τού έργου πού τó άγαπούσε περισσότερο άπ’ όλα τ’ άλλα και πού δέν έπρόφτασε να τó ζωντανέμη με τó άληθινά δημιουργικό παίξιμό του. Έτσι ο «Σαντεκλάιρ» παίχτηκε άργότερα, κι’ όπως έλπιστα και πίστενα, σημείωσε μεγάλη έπιτυχία.